

УДК 378.018.8:364-4]:[364.3:159.923](045)

DOI <https://doi.org/10.12958/1817-3764-2026-2-37-45>

Тарасюк Олег Ігорович,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,

м. Умань, Україна.

o.tarasiuk@advanq.com

<https://orcid.org/0009-0001-7059-046X>

Коляда Наталія Миколаївна,

докторка педагогічних наук, професорка,

професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,

м. Умань, Україна.

Koliada_n@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-7743-7831>

СОЦІАЛЬНА АДВОКАЦІЯ ЯК ПРОФЕСІЙНЕ ЗАВДАННЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Постановка проблеми. В Україні професія соціального працівника у професійному та академічному вимірах має свою історію і традиції, що розвиваються в контексті загальносвітових вимог до висококваліфікованих кадрів.

Важливою складовою професійної діяльності майбутнього соціального працівника є соціально-правовий захист особистості, про що свідчить зміст відповідних установчих документів, професійних стандартів, а також результати теоретико-методологічних досліджень. Означене актуалізується потребою суспільства в компетентних фахівцях соціальної сфери, які б розробляли дієві адвокаційні стратегії для захисту прав та інтересів уразливих категорій отримувачів соціальних послуг.

В цілому адвокація – це сприяння змінам та боротьба з несправедливістю як на індивідуальному, так і на системному рівнях. Важливим напрямом адвокації в цілому та соціальної роботи, зокрема, є соціальна адвокація як робота з соціумом та населенням, з метою їх підтримки, захисту прав, інтересів та потреб певних груп або індивідуумів у суспільстві.

Мета соціальної роботи полягає в тому, щоб «підвищити добробут людини та допомогти

задовольнити основні людські потреби всіх людей, приділяючи особливу увагу потребам і розширенням можливостей людей, які є вразливими, пригнобленими та живуть у бідності. Оскільки це передбачає зосередженість як на особистості, так і на суспільстві в цілому, соціальні працівники відіграють складну роль у здійсненні соціальних змін. Працюючи в тісному контакті з клієнтами або від їх імені, соціальні працівники використовують певні стратегії та тактики для ефективної адвокатської діяльності» (The Intersection of Social Work and Advocacy, 2019).

Фахівці закладів соціальної сфери, соціальні працівники в роботі з різними категоріями отримувачів послуг виступають посередниками, організаторами дій, спрямованих на здійснення впливу на певних осіб або організацій, що приймають рішення, контролюють дотримання чинного законодавства, прав та свобод (Лехолетова, Лях, 2020, с. 136). Тому, на думку дослідників, теоретиків і практиків, соціальна адвокація в українському суспільстві «повинна стати невід'ємною частиною професійної діяльності соціального працівника: на етапі аналізу та забезпечення потреб, вирішення проблем і надання

відповідних соціальних послуг вразливим групам населення» (Лях, Петрович, Спірін, 2022, с. 55).

В сучасному науковому дискурсі актуалізується важливість та ефективність інструментів адвокаційних кампаній в практиці соціальної роботи, молодіжної роботи, підготовки соціальних працівників, тощо. В означеному контексті виокремлюємо наукові, навчально-методичні праці О. Лісовця, М. Лехолетової, Т. Лях, В. Петровича та ін. Зокрема, О. Лісовець досліджує теоретичні та практичні аспекти формування соціально-правової компетентності майбутніх соціальних працівників у системі університетської освіти (Лісовець, 2019).

Зокрема, у статті «Інструменти соціальної адвокатури прав та інтересів вразливих груп населення» обґрунтовано застосування соціальної адвокатури у важливих сферах суспільного життя й наводиться перелік інструментів, які можна застосовувати у адвокаційних кампаніях щодо вирішення соціальних питань. Автори зосередили свою увагу на аналізі таких інструментів соціальної адвокатури, як електронна петиція, громадська експертиза, місцева ініціатива, громадські слухання, загальні збори громадян за місцем проживання. На думку науковців, соціальна адвокатура є важливою складовою професійної соціальної роботи як дієвий інструмент з допомоги соціальним працівникам, фахівцям соціальної сфери у своїй практичній діяльності захищати, відстоювати права й інтереси вразливих груп населення: «Адвокатська кампанія, орієнтована на людей, не лише призводить до необхідних змін, а й генерує нові ідеї, стратегії, перспективи, формує групи активних, ініціативних, небайдужих представників громадськості чи громадських об'єднань, задля продовження дії отриманих результатів та запровадження нових змін й ініціатив» (Лях, Петрович, Спірін, 2022, с. 54).

У статті «Підготовка майбутніх соціальних працівників до адвокатської діяльності» авторами визначено роль адвокатури в роботі соціальних працівників та висвітлено досвід підготовки майбутніх соціальних працівників до адвокатської діяльності в Інституті людини

Київського університету імені Бориса Грінченка. Стаття присвячена розгляду сутності представництва інтересів (адвокатури), ролі адвокатури в роботі соціальних працівників. Здійснено опис програми підготовки майбутніх соціальних працівників до адвокатської діяльності. Подано зміст, мету та завдання програми навчальної дисципліни «Технології соціальної адвокатури» для студентів спеціальності «Соціальна робота» (Лехолетова, Лях, 2020).

Мета статті – охарактеризувати соціальну адвокатуру як професійне завдання та напрям підготовки майбутніх соціальних працівників.

Виклад основного матеріалу. Теоретичний аналіз джерел дослідження засвідчив, що соціальний термін «соціальна адвокатура» є відносно новим у науковому та теоретико-практичному дискурсі, проте сама ідея захисту, представництва інтересів вразливих груп населення на різних етапах життя не є новою та є основою у професійній діяльності соціального працівника. На основі теоретико-практичного аналізу виокремлено основні підходи до трактування соціальної адвокатури:

– «метою соціальної адвокатури є отримання доступу до благ вразливих груп населення, на які вони мають право, але не можуть його реалізувати, оскільки не мають безпосереднього доступу до прийняття рішень. Лише через взаємодію отримувачів послуг з юридичними та фізичними особами, активістами, ініціативними групами, впливом на громадську думку, рішеннями в політичній, економічній й соціальній сферах можливо досягти мети» (Адвокатура в профілактичній освіті, 2014);

– «соціальна адвокатура є складовою професійної соціальної роботи, це дієвий інструмент, який допомагає соціальним працівникам, фахівцям соціальної сфери формувати в Україні нові правила гри та змінювати наявні. Соціальні працівники в роботі з різними категоріями отримувачів послуг виступають посередниками, організаторами дій, спрямованих на вплив на певних осіб або організації, що приймають рішення, контролюють дотримання чинного законодавства, прав та свобод» (Лехолетова, Лях, 2020);

– «соціальний працівник у своїй практичній діяльності займається адвокацією суспільно важливих тем та звертає увагу на потреби, проблеми, захищає, відстоює права й інтереси вразливих груп населення: захист прав внутрішньо переміщених осіб, підтримка населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, особи, які постраждали від торгівлі людьми, особи, які постраждали від домашнього насильства або насильства за ознакою статі тощо» (Лехолетова, Лях, Спирін, 2022).

Автори одностайні в думці, що вдала адвокаційна кампанія може вплинути на політику і громадську думку, тому, соціальна адвокація – це соціальний процес, оскільки дозволяє впроваджувати зміни на рівні держави.

За результатами теоретичного аналізу проблеми дослідження узагальнено, що в цілому соціальна адвокація – це діяльність із представництва, захисту та просування інтересів вразливих груп населення (діти, люди з інвалідністю, біженці, жертви війни, та ін.) задля забезпечення їхніх прав, доступу до ресурсів та створення більш справедливого суспільства, що реалізується через освітні програми, інформаційні кампанії, розробку політик та законодавчих змін.

Одночасно соціальна адвокація – це цілеспрямована робота з соціумом, що допомагає людям, які не можуть самостійно реалізувати свої права, отримати соціальну підтримку та кращі умови життя. З-поміж ключових аспектів, які характеризують соціальну адвокацію:

- захист інтересів – виступ за права та потреби певних груп людей, які зазнають дискримінації чи виключення;
- зміна суспільства – ініціювання соціальних змін та політик для підвищення загального добробуту;
- підтримка вразливих груп населення – робота з дітьми, людьми з інвалідністю, переселенцями, мігрантами та іншими;
- різноманітні методи роботи – використання громадських заходів, інформаційних кампаній, освітніх програм та лобіювання законів;
- практико-орієнтованість професіонала – навчання та практика, які охоплюють роботу

з громадськими організаціями та правозахисними структурами.

З-поміж основних завдань соціальної адвокатури виокремлюємо такі: забезпечити рівні права та можливості для всіх верств населення; створити комфортніші та справедливіші умови для життя в суспільстві; надати голос тим, хто його не має, допомагаючи їм висловлювати свої думки та занепокоєння; та ін.

Враховуючи міждисциплінарний характер соціальної адвокатури можна стверджувати, що це професійна діяльність, яка об'єднує соціальну роботу, педагогіку та правозахисну діяльність для досягнення соціальної справедливості.

Тому, соціальна адвокація дає змогу працювати на ключових позиціях захисту прав вразливих груп у різноманітних організаціях – від державних соціальних служб і центрів до громадських організацій та фондів, як фахівець із соціальної роботи, соціальний педагог, менеджер соціальних проєктів, та інші – усі, хто розробляє та реалізує соціальну політику, захищає права людей та ініціює суспільні зміни.

Такий підхід до визначення сутності соціальної адвокатури передбачає визначення професійних завдань та професійних компетентностей фахівця. Відповідно ми визначили основні посади, дотичні до професійної діяльності та до соціальної адвокатури:

- у державних структурах – це соціальний працівник у службах у справах дітей та сім'ї, управлінні праці та соцзахисту, центрах зайнятості, пенсійних фондах, як інспектор з охорони дитинства;
- у громадському секторі – менеджер соціальних проєктів, фахівець із соціальної адаптації та комунікації, координатор програм у благодійних фондах, правозахисних організаціях;
- у сфері освіти – соціальний педагог у школах, коледжах, інтернатах, допомагаючи дітям адаптуватися та захищаючи їхні права;
- у бізнесі та консалтингу – менеджер із корпоративної соціальної відповідальності, консультант;
- у науково-дослідній сфері – науковий співробітник, науково-педагогічний працівник ЗВО, та ін.

В контексті соціально-правового захисту особистості з-поміж професійних компетентностей соціального працівника як «соціального адвоката» виокремлюємо такі:

- захист прав та інтересів вразливих груп населення (діти, люди з інвалідністю, переміщені особи, мігранти);
- допомога в отриманні доступу до пільг, допомоги від держави, оформленні супровідних документів;
- розробка та впровадження соціальних проєктів та кампаній, створення соціальної реклами;
- робота над ініціюванням соціальних змін, формуванням справедливого суспільства, тощо.

Аналіз освітніх програм, які реалізуються в українських закладах освіти в цілому засвідчив значний інтерес розробників до питань соціально-правового захисту особистості. Зокрема, виокремлюємо освітні програми за спеціальністю І 10 Соціальна робота та консультування / 231 Соціальна робота з підготовки здобувачів освітніх ступенів «бакалавр», «магістр».

Аналіз практики реалізації освітніх програм з соціальної роботи свідчить, що важливу роль у процесі підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-правового захисту особистості відіграє як аудиторна, так і позааудиторна підготовка – різні види практик, неформальна / інформальна освіта, діяльність студентських, молодіжних структур в ЗВО.

Зокрема, аналіз освітньо-професійних програм підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю І 10 Соціальна робота та консультування / 231 Соціальна робота дав підстави зробити висновки, що до змісту ОП входять освітні компоненти (загальні та предметні) обов'язкового блоку, які різною мірою передбачають складові соціального чи правового захисту особистості.

До групи загальних освітніх компонентів віднесено ті, які дотично стосуються загальних аспектів діяльності соціального працівника з різними категоріями клієнтів, зокрема,

щодо соціально-правового захисту, а саме: Основи соціалізації особистості; Етика соціальної роботи; Методи соціальної роботи; Основи консультування; Теорія соціальної роботи; Технології соціальної роботи; та ін.

До групи предметних нами віднесено освітні компоненти обов'язкового блоку, які, по-перше, за назвою та змістом сфокусовані, насамперед, на соціально-правовий захист особистості; по-друге, забезпечують набуття здобувачем вищої освіти ОС «бакалавр» відповідних спеціальних компетентностей та програмних результатів навчання, насамперед тих, що запропоновані Стандартом вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

- знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення;
- знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб;
- здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах (Про затвердження стандарту вищої освіти..., 2019).

З-поміж інших виокремлюємо низку вибіркового освітніх компонентів, передбачених освітніми програмами зі спеціальності І 10 Соціальна робота та консультування / 231 Соціальна робота (ОС «бакалавр»), що реалізуються в різних ЗВО України: Основи соціально-правового захисту особистості; Правові основи соціальної роботи; Соціальна політика; Законодавче регулювання в соціальній роботі; Молодіжна політика; Соціально-гуманітарна політика в Україні та ін.

Отже, освітні програми підготовки майбутніх соціальних працівників передбачають розвиток в особистісному, професійному та соціальному аспектах шляхом набуття загальних і спеціальних компетентностей та результатів навчання, адекватних сучасним соціокультурним вимогам. Важливе значення має формування у майбутніх соціальних працівників

соціально-правових знань і технологій їх застосування у практиці як обов'язкової складової професійної діяльності справжнього фахівця своєї справи.

Означені аргументи зумовлюють потребу щодо пошуку та реалізації нових підходів до професійної підготовки здобувачів до соціально-правового захисту особистості шляхом розробки нових методик і програми для формування необхідних компетентностей, аналізу впливу різних факторів на якість соціально-правової складової підготовки майбутніх соціальних працівників.

З-поміж цілого спектру освітніх програм виокремлюємо ті, які безпосередньо сфокусовані на питаннях соціальної адвокації в межах підготовки фахівців зі спеціальності І 10 Соціальна робота та консультування / 231 Соціальна робота, а саме:

– освітньо-професійна програма «Соціальна адвокація», що реалізується в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка (231.00.04 «Соціальна адвокація», 2025);

– освітня програма «Соціальна адвокація», Економіко-правовий фаховий коледж Запорізького національного університету (Спеціальність «Соціальна адвокація», 2025);

– освітні компоненти соціально-правового змісту за освітньо-професійними програмами: Бердянський державний педагогічний університет, ОК «Технології соціальної адвокації» (Попова, Мельничук, 2024); Ужгородський національний університет, ВК «Адвокація у соціальній роботі» (Попович, 2025); Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», ОК «Адвокація у соціальній роботі» (Адвокація у соціальній роботі, 2025); Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, ОП «Соціальна робота та консультування» (ОС «бакалавр»): ОК «Соціальна політика», ВК «Соціальна робота у сфері зайнятості», ОП «Соціальна робота» (ОС «магістр»): ВК «Молодіжне консультування» (Освітні та наукові програми, 2025) та ін.

У дослідженні здійснено аналіз кращих та інноваційних практик підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-правового захисту особистості. Зокрема, цікавим та

практично перевіреним досвідом є підготовка висококваліфікованих фахівців із соціальної роботи, які б якісно надавали соціальну послугу представництву інтересів соціально вразливим та дискримінаційним групам населення, а також розробляли дієві заходи із захисту їхніх прав та інтересів, за освітньою програмою «Соціальна адвокація» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка зі спеціальності І10 Соціальна робота та консультування / 231 Соціальна робота першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Дуля, 2024, с. 131).

В означеному контексті заслуговує на увагу аналіз єдиної в Україні освітньо-професійної програми «Соціальна адвокація», яка з 2019 року реалізується в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка. Мета освітньої програми – підготовка фахівців, здатних ініціювати соціальні зміни, спрямовані на зростання соціального добробуту, розробляти, організовувати та проводити соціальні адвокаційні кампанії для захисту прав та інтересів вразливих груп населення (Освітньо-професійна програма..., 2025).

Розробники виокремлюють такі особливості ОП:

– підготовка до адвокатування інтересів, проблем та потреб вразливих груп населення та осіб, які зазнають виключення та дискримінації;

– практико орієнтоване навчання із застосуванням супервізії та інтервізії практиками соціальної сфери, фахівцями громадських організацій, що розвивають соціальну адвокацію в Україні;

– післявоєнна адвокація постраждалих внаслідок війни та впровадження глобального розвитку;

– практики на базі Громадських правозахисних об'єднань, діяльність яких спрямована на утвердження й захист прав і свобод людини. Серед них: давні партнери кафедри – Центр демократії та верховенства права, офіс урядової уповноваженої з гендерної політики, Громадські організації «Школа рівних можливостей», «Ліга сильних», а також Благодійні Фонди – «Змінимо наші життя»,

«Я Маріуполь» (Затвердження нової редакції..., 2023).

В сучасній практиці питання адвокаційної діяльності соціальних працівників набуває все більшої актуальності: «Процеси децентралізації влади спричинили реформування структури соціальних служб, вивели громадські об'єднання соціальної сфери в повноправні суб'єкти соціальної роботи на рівні громади. Усе частіше соціальні працівники не просто долучаються до адвокаційних кампаній у найкращих інтересах своїх клієнтів, а й самі ініціюють, розробляють та координують їх. Тому розвиток такої професійної компетентності в майбутніх соціальних працівників є важливим завданням освітніх програм у закладах вищої освіти» (Лехолетова, Лях, 2020, с. 136).

Різноманіття життєвих ситуацій і обставин людей різного віку, різного стану фізичного та ментального здоров'я, різного соціального становища, їх вразливість, незахищеність, часто несамостійність обумовлюють те, що професіоналізм фахівця з соціальної роботи все більше пов'язаний з соціально-правовою діяльністю. Соціальний працівник повинен реалізовувати комплекс заходів із соціально-правової підтримки і захисту особистості, здійснювати просвітницько-профілактичну, консультаційну діяльність, налагоджувати взаємодію між соціальними та правоохоронними інститутами тощо.

Тому, невід'ємною складовою підготовки соціальних працівників мають бути елементи правової освіти щодо соціально-правового захисту особистості, соціальної адвокації, оскільки це надає базові знання про: закони, що стосуються практики соціальної роботи; ключові правові принципи та концепції; права

людини і громадянина; механізми захисту порушених прав та кваліфікації того, чи є порушення чи його немає, міжструктурної взаємодії, тощо.

Зрозуміло, що соціальні працівники не є юристами, але вони отримують значну користь від навичок застосування права у своїй роботі, і це підвищує професіоналізм у цій професії. Оскільки соціальні працівники працюють з різними групами людей, міждисциплінарна перспектива збагачує їхню точку зору та сприйняття людей, ситуацій та соціальних взаємодій.

Питання про те, як вирішувати конкретну ситуацію юридично і професійно, які міркування необхідно зважити в процесі прийняття рішень, які аспекти справи потребують уваги і чи слід застосовувати конкретний закон, краще вирішувати, коли соціальний працівник відчуває, що він здатний відповісти на ці питання належним чином.

Висновки. Отже, соціальна адвокація є важливим напрямом в діяльності соціального працівника, який несе етичну та професійну відповідальність за реалізацію механізмів соціальної політики в системі соціально-правового захисту особистості. У процесі соціально-правового захисту важливими є практичні навички із вибору соціальним працівником оптимальних форм та інструментів соціального захисту різних груп населення, а також ухвалення ефективних рішень із урахуванням державних гарантій забезпечення соціальних прав і свобод людини й громадянина в сучасних умовах. Тому, соціальну адвокацію розглядаємо як важливий і актуальний напрям підготовки майбутніх соціальних працівників, що є предметом подальших наукових та теоретико-методичних розвідок.

Література

1. The Intersection of Social Work and Advocacy. *Brescia University*. April 30, 2019. URL: <https://www.brescia.edu/2019/04/social-work-and-advocacy/> (дата звернення: 10.02.2026).
2. Лехолетова М., Лях Т. Підготовка майбутніх соціальних працівників до адвокаційної діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 2(96). С. 135–144. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.02/135-144>
3. Лях Т., Петрович В., Спірін А. Інструменти соціальної адвокації прав та інтересів вразливих груп населення. *Вісник Humanitas*. 2022. № 3. С. 54–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.8>

4. Лісовець О. В. Теорія і практика формування соціально-правової компетентності майбутніх соціальних працівників в умовах університетської освіти : дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.05 / Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет». Київ, 2019. 593 с. URL: <https://lib.ndu.edu.ua/items/87ec5c38-f6cc-4603-aaad-bc692e3f5778> (дата звернення: 02.02.2026).

5. Адвокація в профілактичній освіті : посібник для активістів неурядових організацій. К. : Здоров'я через освіту, 2014. 64 с. URL: http://autta.org.ua/files/files/%D0%84%D0%A1_%D0%90%D0%B4%D0%B2%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf (дата звернення: 03.02.2026).

6. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 557. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-Sotsial.robota-bakalavr-VO.18.01.pdf> (дата звернення: 03.02.2026).

7. 231.00.04 «Соціальна адвокація». *Київський столичний університет імені Бориса Грінченка*. 2025. URL: <https://fprsso.kubg.edu.ua/struktura/kafedry-fakultetu/kafedra-sotsialnoi-pedahohiky-ta-sotsialnoi-roboty/osvitni-prohramy/pershui-bakalavrskiy-riven/2645-231-00-04-sotsialna-advokatsiia.html#osvitnia-prohrama> (дата звернення: 02.02.2026).

8. Спеціальність «Соціальна адвокація»: захищаємо права, підтримуємо громади, будуємо справедливе суспільство. *Економіко-правничий фаховий коледж Запорізького національного університету*. 28 лютого 2025. URL: <https://erkznu.com/спеціальність-соціальна-адвокація/> (дата звернення: 02.02.2026).

9. Попова А. С., Мельничук А. Б. Технології соціальної адвокації: силабус на 2024–2025 н. р. (ОПП «Соціальна робота та практична психологія»). URL: <https://dspace.bdpu.org.ua/items/b5f7a919-3a1b-4e5e-9307-b12101186943> (дата звернення: 03.02.2026).

10. Попович А. М. Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Адвокація у соціальній роботі». 2025. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/41228> (дата звернення: 03.02.2026).

11. Адвокація у соціальній роботі. *Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»*. 2025. URL: https://ab.uu.edu.ua/edu-discipline/advokatsiya_v_sotsialnii_roboti_pier (дата звернення: 03.02.2026).

12. Освітні та наукові програми. *Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тучини. Факультет соціальної та психологічної освіти*. 2025. URL: <https://surl.li/ptwwar> (дата звернення: 03.02.2026).

13. Дуля А. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до представництва інтересів соціально вразливих груп населення. Актуальні питання розвитку особистості: сучасність, інновації, перспективи: Збірник наукових праць за матеріалами II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Житомир, 4 квітня 2024 року). Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2024. С. 130–134. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48864/> (дата звернення: 03.02.2026).

14. Освітньо-професійна програма «Соціальна адвокація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. *Київський столичний університет імені Бориса Грінченка*. 2025. URL: https://fprsso.kubg.edu.ua/images/2024-2025/KSPSR/CA/ОПП_Соціальна_адвокація_бакалаври.pdf (дата звернення: 08.02.2026).

15. Затвердження нової редакції ОПП «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка», «Соціальна адвокація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на Вченій раді Університету Грінченка. *Київський столичний університет імені Бориса Грінченка*. 25 травня 2023 р. URL: <https://fprsso.kubg.edu.ua/struktura/kafedry-fakultetu/kafedra-sotsialnoi-pedahohiky-ta-sotsialnoi-roboty/podii/3850-zatverdzhennia-novoi-redaktsii-opp-sotsialna-robota-sotsialna-pedahohika-sotsialna-advokatsiia-pershoho-bakalavrskohorivnia-vyshchoi-osvity-na-vchenii-radi-universytetu-hrinchenka-250523.html> (дата звернення: 08.02.2026).

References

1. The Intersection of Social Work and Advocacy. (2019). *Brescia University*, April 30. Retrieved from <https://www.brescia.edu/2019/04/social-work-and-advocacy/> [in Ukrainian].

2. Lekholetova, M., & Liakh, T. (2020). Pidhotovka maibutnix sotsialnykh pratsivnykiv do advokatsiinoi diialnosti [Preparing future social workers for advocacy]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 2(96), 135–144. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.02/135-144> [in Ukrainian].

3. Liakh, T., Petrovych, V., & Spirin A. (2022). Instrumenty sotsialnoi advokatsii prav ta interesiv vrazlyvykh hrup naseleння [Tools of social advocacy of rights and interests of vulnerable population groups]. *Vvichlyvist. Humanitas*, (3), 54–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.8> [in Ukrainian].

4. Lisovets, O. V. (2019). Teoriia i praktyka formuvannia sotsialno-pravovoi kompetentnosti maibutnix sotsialnykh pratsivnykiv v umovakh universytetskoï osvity [Theory and practice of forming socio-legal competence of future social workers in the context of university education]. *Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

5. Advokatsiia v profilaktychnii osviti [Advocacy in preventive education]. (2014). K.: Zdorovia cherez osvitu [in Ukrainian].
6. Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 231 “Sotsialna robota” dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 24.04.2019 r. № 557 [On the approval of the standard of higher education in the specialty 231 “Social work” for the first (bachelor) level of higher education”: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 24, 2019 No. 557]. (2019). Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-Sotsial.robota-bakalavr-VO.18.01.pdf> [in Ukrainian].
7. 231.00.04 “Sotsialna advokatsiia” [231.00.04 “Social advocacy”]. (2025). *Kyivskiy stolychnyi universytet imeni Borysa Hrinchenka – Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University*. Retrieved from <https://fpsrso.kubg.edu.ua/struktura/kafedry-fakultetu/kafedra-sotsialnoi-pedahohiky-ta-sotsialnoi-roboty/osvitni-prohramy/pershyi-bakalavrskiy-riven/2645-231-00-04-sotsialna-advokatsiia.html#osvitnia-prohrama> [in Ukrainian].
8. Spetsialnist “Sotsialna advokatsiia”: zakhyshchaiemo prava, pidtrymuiemo hromady, buduiemo spravedlyve suspilstvo [Specialization “Social Advocacy”: we protect rights, support communities, build a just society]. (2025). *Ekonomiko-pravnychyi fakhovy koledzh Zaporizkoho natsionalnoho universytetu – Vocational College of Economics and Law of Zaporizhzhia National University*, February 28. Retrieved from <https://epkznu.com/spetsialnist-sotsialna-advokatsiia/> [in Ukrainian].
9. Popova, A. S., & Melnychuk, A. B. (2024). Tekhnologii sotsialnoi advokatsii: sylabus na 2024–2025 n. r. (OPP “Sotsialna robota ta praktychna psykholohiia”) [Social Advocacy Technologies: Syllabus for 2024–2025 academic year (Specialized Program of Study “Social Work and Practical Psychology”)]. Retrieved from <https://dSPACE.bdu.org.ua/items/b5f7a919-3a1b-4ece-9307-b12101186943> [in Ukrainian].
10. Popovych, A. M. (2025). Anotatsiia na vybirkovu navchalnu dystsyplinu “Advokatsiia u sotsialnii roboti” [Abstract for the elective course “Advocacy in Social Work”]. Retrieved from <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/41228> [in Ukrainian].
11. Advokatsiia u sotsialnii roboti [Advocacy in Social Work]. (2025). *Vidkrytyi mizhnarodnyi universytet rozvytku liudyny “Ukraina” – Open International University of Human Development “Ukraine”*. Retrieved from https://ab.uu.edu.ua/edu-discipline/advokatsiya_v_sotsialnii_roboti_piep [in Ukrainian].
12. Osvitni ta naukovi prohramy [Educational and scientific programs]. (2025). *Umanskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Pavla Tychyny. Fakultet sotsialnoi ta psykholohichnoi osvity – Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University. Faculty of Social and Psychological Education*. Retrieved from <https://surl.li/ptwwap> [in Ukrainian].
13. Dulia, A. V. (2024). Pidhotovka maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do predstavnytstva interesiv sotsialno vrazlyvykh hrup naselennia [Preparation of future social workers for representation of the interests of socially vulnerable population groups]. *Aktualni pytannia rozvytku osobystosti: suchasnist, innovatsii, perspektyvy – Actual issues of personality development: modernity, innovations, prospects: Collection of scientific works based on the materials of the II International Scientific and Practical Internet Conference*. (pp. 130–134). Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
14. Osvitno-profesiina prohrama “Sotsialna advokatsiia” pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [Educational and professional program “Social Advocacy” of the first (bachelor’s) level of higher education]. (2025). *Kyivskiy stolychnyi universytet imeni Borysa Hrinchenka – Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University*. Retrieved from https://fpsrso.kubg.edu.ua/images/2024-2025/KSPSR/SA/OPP_Sotsialna_advokatsiia_bakalavry.pdf [in Ukrainian].
15. Zatverdzhennia novoi redaktsii OPP “Sotsialna robota”, “Sotsialna pedahohika”, “Sotsialna advokatsiia” pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity na Vchenii radi Universytetu Hrinchenka [Approval of the new edition of the OPP “Social Work”, “Social Pedagogy”, “Social Advocacy” of the first (bachelor’s) level of higher education by the Academic Council of Grinchenko University]. (2023). *Kyivskiy stolychnyi universytet imeni Borysa Hrinchenka – Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University*. Retrieved from <https://fpsrso.kubg.edu.ua/struktura/kafedry-fakultetu/kafedra-sotsialnoi-pedahohiky-ta-sotsialnoi-roboty/podii/3850-zatverdzhennia-novoi-redaktsii-opp-sotsialna-robota-sotsialna-pedahohika-sotsialna-advokatsiia-pershoho-bakalavrskoho-rivnia-vyshchoi-osvity-na-vchenii-radi-universytetu-hrinchenka-250523.html> [in Ukrainian].

Тарасюк О. І., Коляда Н. М. Соціальна адвокація як професійне завдання майбутніх соціальних працівників

У статті охарактеризовано соціальну адвокацію як професійне завдання та напрям підготовки майбутніх соціальних працівників. Авторами з’ясовано, що важливою складовою професійної діяльності майбутнього соціального працівника є соціально-правовий захист особистості, про що свідчить зміст відповідних

установчих документів, професійних стандартів, а також результати теоретико-методологічних досліджень. Означене актуалізується потребою суспільства в компетентних фахівцях соціальної сфери, які б розробляли дієві адвокаційні стратегії для захисту прав та інтересів уразливих категорій отримувачів соціальних послуг.

За результатами теоретичного аналізу проблеми дослідження узагальнено, що в цілому соціальна адвокація – це діяльність із представництва, захисту та просування інтересів вразливих груп населення задля забезпечення їхніх прав, доступу до ресурсів та створення більш справедливого суспільства, що реалізується через освітні програми, інформаційні кампанії, розробку політик та законодавчих змін.

З-поміж ключових аспектів, які характеризують соціальну адвокацію: захист інтересів – виступ за права та потреби певних груп людей, які зазнають дискримінації чи виключення; зміна суспільства – ініціювання соціальних змін та політик для підвищення загального добробуту; підтримка вразливих груп населення – робота з дітьми, людьми з інвалідністю, переселенцями, мігрантами та іншими; різноманітні методи роботи – використання громадських заходів, інформаційних кампаній, освітніх програм та лобювання законів; практико-орієнтованість професіонала – навчання та практика, які охоплюють роботу з громадськими організаціями та правозахисними структурами.

Ключові слова: соціальна адвокація, соціальна робота, підготовка майбутніх соціальних працівників, соціально-правовий захист особистості, заклад вищої освіти.

Tarasiuk O. I., Koliada N. M. Social advocacy as a professional task of future social workers

The article describes social advocacy as a professional task and direction of training future social workers. The authors found that an important component of the professional activity of a future social worker is the social and legal protection of the individual, as evidenced by the content of the relevant constituent documents, professional standards, as well as the results of theoretical and methodological research. This is actualized by the need of society for competent specialists in the social sphere who would develop effective advocacy strategies to protect the rights and interests of vulnerable categories of recipients of social services.

According to the results of the theoretical analysis of the research problem, it is generalized that in general, social advocacy is an activity of representing, protecting and promoting the interests of vulnerable groups of the population in order to ensure their rights, access to resources and create a more just society, which is implemented through educational programs, information campaigns, policy development and legislative changes.

Among the key aspects that characterize social advocacy: protection of interests – advocating for the rights and needs of certain groups of people who are discriminated against or excluded; changing society – initiating social changes and policies to improve general well-being; supporting vulnerable groups – working with children, people with disabilities, displaced persons, migrants and others; various methods of work – using public events, information campaigns, educational programs and lobbying for laws; practice-oriented professional – training and practice that include working with public organizations and human rights structures.

Key words: social advocacy, social work, training of future social workers, socio-legal protection of the individual, higher education institution.

Дата першого надходження статті до видання: 11.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 31.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

